

K známému obrazu Leonarda da Vinciho „Dáma s hranostajem“ stála modelem se vši pravděpodobností albinotická fretka, jak nasvědčují tělesné proporce zvířete.

Komu je příbuzná?

Fretka patří mezi kunovité šelmy. Jedná se o domestikovanou formu tchďe tmavého. V přátelství s člověkem však není žádným nováčkem - první zmínky o jejím chovu jsou staré dva tisíce let a naleznete je třeba v díle Aristotela či Plinia. Lidé ji využívali nejen jako společníka, ale i k chytání myši, lovu králíků, protahování

Chováme-i více fretek, musí mít každá svoji misku, aby se předešlo zbytečným šarvátkám.

Ian dlouhým potrubím a dokonce i jako laboratorní a kožešinové zvíře. Povahu se částečně podobá kočce, ale velkou hravost si uchovává i v dospělosti. Ačkoliv mezi lidmi panují mýty o tom, že kouše a je do bytu nevhodná, ve skutečnosti může být při správné výchově tím nejmilejším společníkem. K tomu je však nutné znát její přirozené chování a vycházet z něj.

Zařízení pro chov

Pro chov v bytě je vhodné pořídit dostatečně prostornou voliér (alespoň 0,5x1 metr při výšce 70 cm), která zajistí klid a bezpečí v noci nebo v době nepřítomnosti chovatele. Aby měla dostatek pohybu a zábavy (kterou pořebují všechna inteligentní zvířata), může trávit dobu,

Pochoutky, třeba jogurt, by fretka měla dostat přímo z rukou chovatele, aby si jeho přítomnost spojila s příjemnými zážitky.

kdy je s ní někdo doma, mimo voliér, volným pohybem po bytě. Fretky nemají snahu okusovat nábytek, ale mláďata se někdy snaží ochutnávat drobné předměty, které pro ně mohou být nebezpečné. Pro zpestření pohybu je možné zařadit i procházky venku, na vodítku. Vodítko lze použít kočiči, ale postroj je nutné sehnat speciální, případně zhotovený na zakázku.

Přirozené zvědavosti a hravosti mláďat využijeme v co největší míře při jejich výcviku.

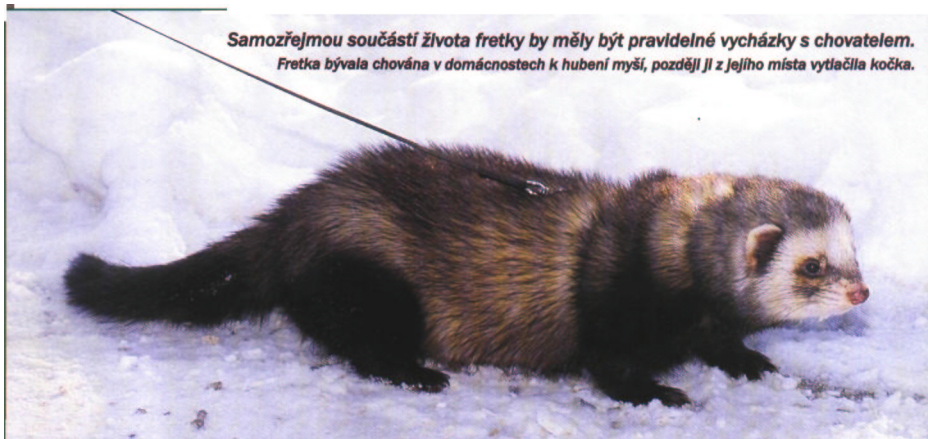
Krmení

Strava fretek je podobná kočičí. Zahrnuje maso (s výjimkou vepřového), tvořící nejméně 60% krmné dávky, a obilninovo-zeleninovou přílohu (například těstoviny pro zvířata, mrkev). Součástí vyvážené stravy je i malé množství mléka, jogurtu nebo tvarohu. Naprosto nevhodné je lidské jídlo, sladkosti, uzeniny atp. Je možné použít i konzervy nebo suché krmivo (granule) pro kočky nebo raději pro kotata, ale krmiva pro psy nejsou vhodná. Potrava se podává dvakrát denně (ráno a večer), mláďatům pak častěji. Zároveň je nutné zajistit stálý přístup k čerstvé vodě, ať už v misce nebo v napajence.

Aby byla zdravá

Fretky je nutné očkovat proti vzteklině a psince. Z běžných onemocnění jsou

Samozřejmě součástí života fretky by měly být pravidelné vycházky s chovatelem. Fretka bývala chována v domácnostech k hubení myši, později ji z jejího místa vytlačila kočka.

velmi citlivé na chřipku, proto je nutné zabránit kontaktu s nakaženými osobami. Špatně snáší vlhko a průvan, naproti tomu při stálém chovu ve venkovních voliérách (již od jara) jim nevadí nízké teploty. Podstatně hůře snáší vysoké teploty, a tak jim již při 30 °C hrozí úpal. Kromě správné stravy a očkování je základem zdraví dostatečná hygiena chovu a preventivní veterinární prohlídky. Ty se doporučují dvakrát ročně, něj raději na jaře a na podzim. Je vhodné provést i laboratorní vyšetření trusu na střevní parazity.

K pravidelné péči patří stříhání drápů a čištění uší (které chovatelé ukáže nebo případně sám provede veterinární lékař), popřípadě koupání v kvalitním šampónu pro zvířata.

Chovatel by si měl průběžně všimnout zdravotního stavu fretky. Zdravé zvíře je aktivní, zvědavé, má hustou a lesklou srst, lesklé oči, nemá výtok z nosu, oči ani uši, nemá průjem ani zácpu, má chuť k jídlu a nezvrací, nekýchá ani nekašle. Při jakýchkoliv obtížích bývá průběh onemocnění velmi rychlý, proto je nutné vyhledat neprodleně veterináře.

- 1 Bytová voliéra musí být dostatečně prostorná.
- 2 K péči o fretky patří nezbytně i veterinární prohlídky a očkování.
- 3 Pravidelná péče o zdraví fretky zahrnuje také prohlídky chrupu, případně jeho čištění a odstraňování zubního kamene. Chrup v bezvadném stavu si můžete prohlédnout na připojeném obrázku.
- 4 Pozornost musíte věnovat i drápům, aby nepřerůstaly. Ke zkracování je vhodné použít speciální kleštičky.

koliv dotyk zubů, protože si chovatel musí uvědomit, že fretka používá zuby podobně, jako lidé ruce: K uchopování. „Skutečné“ kousnutí se pozná společlivě, protože i droboučká fretka dokáže kousnout do krve, pokud chce. V takovém případě je základní pravidlo: nesnažit se vytrhnout, ale druhou rukou nejprve rozevřít třetce tlamu (jinak si člověk často sám způsobí vážnější poranění, než bylo nutné).

Mládě se postupně zklidní, ale asi v půl roce začne pohlavně dospívat. V této době se snaží provokovat a testovat svou sílu. Typické je kousání do nohou následované zuřivým poskakováním a „kvokáním“, které je výzvou ke hře na boj. V tomto období se prokáže předchozí výchova, ale i trpělivost chovatele. Jedinou možností je dopřát dostatek pohybu a her, obléknout si silné ponožky a vydržet. Puberta pomine asi po dvou až třech měsících. Dospělá fretka je pak zhruba od jednoho roku věku klidná, milá a přítulná, a následující teta chovatelé plně vynahradí jeho trpělivost.

Petra Nerandžicová |

Je třeba výchovy?

Při výchově je nutné brát ohled na přirozený vývoj fretky. **Mláděta zhruba od dvou do tří měsíců se učí vše důležité pro budoucí život, proto je tento věk ve výchově klíčový.** Fretky se v něm učí přijít na zavolání, chodit na vodítku, případně se učí čistotě (mláděta, jejichž matka byla zvyklá používat kočičí záchod se stelivem, to však obvykle dělá po ní sama). Také zjistí, jaké mají postavení, což si mohou dovolit. V tomto věku si potřebují hodně hrát a zápasit. Musí se však zároveň učit, že při hře se kousá jen „jako“, a pokud kousnou do krve, nikdo si s nimi nebude hrát. Tak se postupně naučí ovládat sílu stisku čelistí. Není dobře trestat je za jaký-

Kde se můžete dozvědět více

Zájemci o chov ferek u nás zatím neměli příliš mnoho možností načerpat o nich informace. Většina knih a článků se věnovala spíše chovu na farmách, Více se o fretkách dočtete v publikacích:

Skoupá, L. (1998): **Fretka**, DONA, České Budějovice, 96 str. Šmelík, M. (1920): **Fretka, její život, rozmnožování, chov, nemoci a výcvik ku lovu králíků**, A.NEUBERT, Praha, 34 str.

Kromě zmíněných knih se fretkami zabývá řada článků, zejména v časopisech Myslivost a Živa. V letošním roce by měly vyjít dvě nové publikace, které se budou zabývat chovem ferek jako domácího mazlíčka.

FOTO: Vladimír Motyčka (8), Michael Fokt (3)

Fretku se musíme naučit správně držet, abychom jí neublížili, a naopak, aby ona pokud možno neublížila nám.